

Boris Certok-Rockets and people Washington D.C., Vol. I: 2005, 402 p.; vol II, 2006, 669 p.; vol. III: 2009, 796 p.

(*Recenzie*)

Dan Vasile Teșculă

Despre cursa spațială s-a scris mult în occident, rezultând o poveste fascinantă în care două superputeri se confruntă într-o competiție pentru întâietate în domeniul explorării spațiului cosmic. Însă s-a scris doar dintr-o perspectivă unică (cea americană), ignorându-se perspectiva sovietică. Singurele surse directe pe care le avem sunt caietele de memorii ale lui Nikolai Kamanin și memoriile lui Boris Certok, asupra cărora se îndreaptă atenția noastră.

Boris Yevseevici Certok s-a născut în anul 1912 în orașul polonez Lodz. Însă se va muta cu părinții săi în Rusia, unde va rămâne definitiv. Studiile le va face la Moscova și va face parte din echipa de cercetători, sub conducerea renumitului savant Serghei Pavlovici Korolev, ce va fi dislocată la Peenemünde după război, cu misiunea de a studia tehnologiile germane de creare a rachetelor V-2. În perioada Războiului Rece, face parte din echipele selectate de același Korolev pentru crearea și dezvoltarea rachetelor sovietice. Astfel autorul, va fi numit șef al așa-numitului *Departament U*, al cărei principală sarcină era să creeze și să dezvolte sisteme de navigație și control pentru rachete.

Memoriile sale publicate în perioada 2004-2009, se întind pe patru volume bogat ilustrate cu multe fotografii inedite, făcute chiar de autor. Acestea, așa cum am menționat anterior, constituie principala sursă alături de jurnalul lui Nikolai Kamanin, în ceea ce privește perspectiva sovietică a cursei spațiale. De asemenea, autorul, oferă detalii nu doar despre explorarea spațiului cosmic, spații ample fiind rezervate atât familiei sale cât și armelor nucleare și rachetelor balistice.

În primul volum, Certok își aduce aminte de copilărie și tinerețe. Acest prim volum acoperă tinerețea autorului până în ultimele zile din misiunea de studiu din Germania 1945. Spații ample sunt dedicate descrierilor locurilor și orașelor germane devastate de război. De asemenea, sunt pomenite și rememorate experiențele din timpul războiului.

În cel de-al doilea volum intitulat *Creating a Rocket industry* autorul continuă

cu rememorarea venirii sale și a echipei din Germania, povestind cum au luat ființă departamentele de producție a rachetelor. Tot aici Cerok oferă o descriere completă a *Dpartmentului U*, al cărui șef va fi numit. Totodată sunt prezentate și fabricile în care rachetele urmau să fie create. De asemenea sunt prezentate în *detaliu* primele rachete însoțite de descrieri tehnice precum și datele în care au intrat în producție (cazul rachetelor R-1 și R-7), precum și relatări despre apariția și selectarea rachetelor strategice. În premieră, este prezentată și baza de la Tyura Tamm (actuala Baiknonur) de la apariție și până la lansarea lui Sputnik. Acest volum se încheie cu rememorarea lansării primului satelit artificial, precum și a primului pasager în Spațiu.

În cel de-al treilea volum, intitulat *Hot Days of the Cold War*, Certok prezintă cum i s-au înfățișat marile evenimente din istoria programului spațial sovietic (lansarea lui Gagarin, prima ieșire în spațiu, etc.). Spații ample sunt dedicate inclusiv pregătirilor pentru aceste zboruri. Relatările lui Certok, surprind toate zborurile umane până la moartea lui Vladimir Komarov și cea a lui Serghei Korolev.

Tot în acest volum, Certok dedică spații ample Războiului Rece prezentând o perspectivă unică în ceea ce privește Criza rachetelor din Cuba. El numește și principalele tipuri de rachete balistice din dotarea URSS din acea vreme și care au fost detașate în Cuba. Lui îi aparține afirmația despre Criza rachetelor cum că *Niciodată lumea postbelică nu s-a mai aflat la doar 24 de ore de un al Treilea Război Mondial*. Desigur nu sunt uitate nici detaliile din viața personală.

Această lucrare formată din trei volume este recomandată tuturor celor care doresc să cunoască programul spațial sovietic, precum și o perspectivă unică asupra Războiului Rece.